

О. А. Бондаренко,

завідувач лабораторії-центру зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

БАНК ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ «САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ»

Працівники лабораторії-центру зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти зніщували в рамках кластерної моделі розвитку компенсаторної освіти ідею створення банку тестових технологій «Самооцінювання рівня навчальних досягнень учнів» (рис.1).

Рис.1. Банк тестових технологій

Ця ідея дотична до змісту регіонального освітнього проекту «Оцінювання, аналітика та прогнозування якості освіти засобами ІКТ», упровадження якого здійснюється у співпраці лабораторії-центру ЗНО і моніторингу якості освіти із комунальною установою «Центр професійного розвитку педагогічних працівників Черкаської міської ради» та Смілянською загальноосвітньою школою І-ІІІ ступеня № 12 Черкаської міської ради. Створення банку тестових технологій для самооцінювання учнями навчальних досягнень, безумовно, розширить та наповнить зміст цього проекту.

Нами чітко окреслено **мету** та **завдання** щодо створення банку тестових технологій, а саме: допомогти учням виявити освітні прогалини в процесі навчання та надати їм можливість самооцінити рівень навчальних досягнень за допомогою онлайн-інструментів.

У Державному стандарті базової середньої освіти (пункт 27) передбачено такі види оцінювання: поточне, формувальне та підсумкове. За Методичними рекомендаціями щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5–6-х класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (наказ №289 від 1 квітня 2022 року), формувальне оцінювання може здійснюватися у формі самооцінювання, яке є важливим елементом освітньої діяльності: формує в школярів почуття відповідальності за навчання, надає можливість виявляти власні досягнення та труднощі, визначати потреби та прагнути до самовдосконалення, відслідковувати особистісний розвиток і навчальний поступ.

Зазначимо, що цифровим простором упровадження ідеї створення банку тестових технологій «Самооцінювання рівня навчальних досягнень учнів» як складової кластерної моделі розвитку компенсаторної освіти та реалізації завдань

регіонального освітнього проекту «Оцінювання, аналітика та прогнозування якості освіти засобами ІКТ» є сайт інтернет-школи «Навчально-методичний супровід внутрішньої системи забезпечення якості освіти»: <https://monitoringck.com.ua/>. Перевагами сайту є проста структура, адаптована й доступна будь-якому користувачеві: і педагогічному працівнику, і учневі, і батькам.

Ураховуючи важливість адаптаційного циклу базової середньої освіти для учнів 5-6 класів, на сайті інтернет-школи відкрито розділ «Тести». У ньому розміщено тести мовно-літературної, математичної, природничої, історичної та мистецької галузей, до складу яких входять практико-орієнтовані завдання на вимірювання як предметних, так і ключових компетентностей та побудовані на інтегрованому матеріалі з використанням схем, малюнків, діаграм.

Авторами тестів реалізується ключова ідея – дотримання принципу «оцінювання для навчання». Як наслідок, розроблені завдання спонукають учнів на основі здобутого компетентнісного потенціалу в будь-якій галузі та життєвого досвіду, творчо підійти до розв'язання ситуативних задач, здійснити міні дослідження щоденного спілкування в учнівській спільноті.

Використання учнями тестів для самооцінювання – не складна справа, проте радимо вчителю вмотивувати учнів до такої дії:

по-перше, попередити їх про те, що у 1 і 2 семестрах підсумкові роботи будуть сформовані з ідентичних або таких самих тестових завдань;

по-друге, дати можливість підвищити бал шляхом проходження 2-х варіантів тестів і обрати кращий результат оцінювання;

по-третє, порадити учням віднайти прогалини в знаннях, попрацювати над відповідним навчальним матеріалом самостійно та з учителем, а також дозволити дітям пройти підсумкове тестування й зарахувати кращий результат.

Важливим для учнів є ознайомлення з покроковою інструкцією щодо особливостей проходження онлайн-тестування, що забезпечить зняття психологічної напруги й сприятиме формуванню в школярів навичок виконання тестів з використанням ІКТ, а в майбутньому ДПА/ЗНО/НМТ.

Пропонуємо таку покрокову інструкцію до онлайн-тестування:

1. Зайти на сайт інтернет-школи:

<https://monitoringck.com.ua/>

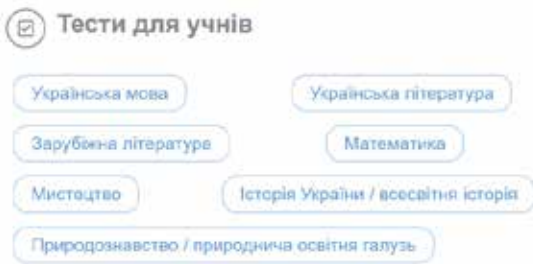
2. Обрати розділ «Тести»

Тести

Тести з різних предметів, які можна пройти онлайн та побачити результат виконання

3. У розділі «Тести для учнів» відкрити бажану для самооцінювання дисципліну/галузь. Наприклад: «Природознавство/Природнича освітня галузь».

4. Обрати клас. Наприклад: «5».

Тести з природознавства / природничої освітньої галузі

5. Відкрити варіант обраної теми. Наприклад, тема «Наша планета – Земля. Земля на глобусі і фізичній карті».

5 КЛАС

Знайомство з наукою. Науковий метод пізнання. Фізичні величини та їхнє вимірювання | [варіант I](#) / [II варіант](#)

Тіла та речовини. Три стани речовини. Розчинні та нерозчинні речовини | [варіант I](#) / [II варіант](#)

Наша планета – Земля. Земля на глобусі і фізичній карті | [варіант I](#) / [II варіант](#)

6. Пройти тестування.

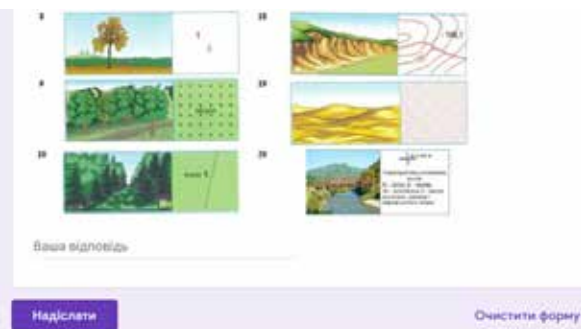
Контрольна робота №3. Варіант 1.
Теми: «Наша планета – Земля», «Земля на глобусі і фізичній карті»

Зміни не зберігаються

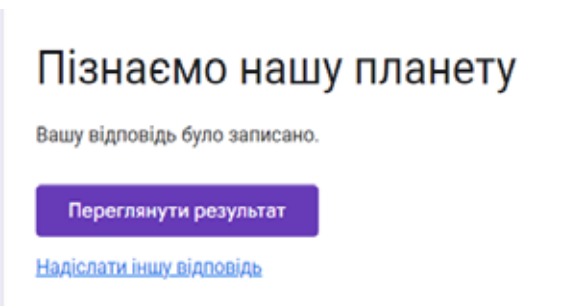
Зірочка (*) указує, що запитання обов'язкове

Щоб дізнатися свою оцінку, потрібно помножити отриманий бал на 0,8. Щоб збільшити масштаб сторінки, затисніть Ctrl та натисніть + (плюс). Зменшити Ctrl та - (мінус). Скинути масштаб – Ctrl та 0 (нуль).

7. Надіслати результат.

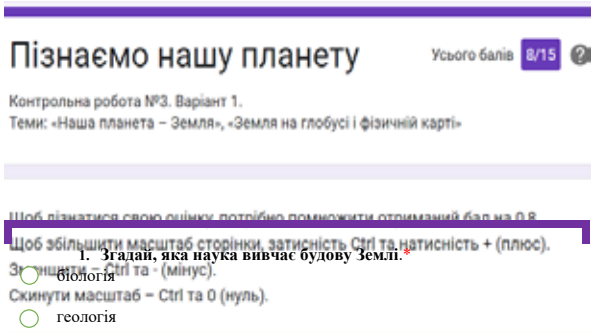

8. Переглянути результат.

9. Щоб отримати вищий результат, можна пройти ще раз цей тест або інший варіант і надіслати іншу відповідь.

10. Для того, щоб перевести отриманий бал за тест у 12-бальну шкалу, необхідно прочитати коментар перед тестом і записати на чернетці число, на яке треба буде помножити кінцевий результат.

Наприклад, у даному випадку – 0,8 необхідно помножити на 8 балів, які є результатом тестування із 15 можливих, отримуємо 6,4 бали за 12-бальною шкалою. Заокруглюємо число та зараховуємо 6.

З метою підвищення рівня довіри учнів та їхніх батьків до вчителя в процедурах оцінювання варто, на нашу думку, запропонувати **тренувальне тестування**. Суть його полягає в засвоєнні учнями особливостей проходження тестування з використанням ІКТ. Спочатку вчителю варто продемонструвати покроково проходження тестування самому або ж одночасно з учнями. Учитель має звернути увагу на те, що до всіх тестових завдань, зокрема й відкритої форми, необхідно знайти відповідь, оскільки програма не сформує кінцевий результат і поверне до невиконаного завдання (рис. 3).

Рис.3.

У ході тренувального тестування вчитель має пояснити учням, як змінити відповідь. Є 2 варіанти: просто натиснути іншу або запис "Скасувати вибір" та обрати нову (рис. 4).

Рис.4.

Необхідно наголосити, що в тестувальній програмі правильна відповідь позначається відповідним балом, а неправильна – 0, або ставиться три крапки (переважно це у тестових завданнях відкритої форми з короткою відповіддю) (рис. 5).

Рис.5.

Учням варто порадишити повернутися до неправильно виконаних завдань і обов'язково попрацювали над цим матеріалом, щоб ліквідувати освітні втрати. Ці теми діти мають повідомити вчителю. Учитель, отримавши перелік проблемних тем від учнів, планує різноманітні заходи. А по їх завершенню пропонує пройти підсумкове онлайн-тестування.

Нещодавно проведене тестування серед п'ятикласників показало, що компетентнісні тестові завдання для переважної більшості учнів виявилися цікавими. Для їх виконання учні використовували не тільки знання, а й свій життєвий досвід. Ми були приємно здивовані, що великий об'єм тестових завдань, за оцінкою учнів, «дрібниці» у порівнянні з Minecraft, а зміни дизайну, форматів завдань

не лякають, бо є такі комп'ютерні ігри, коли за доли секунди треба зафіксувати нові загрози, щоб перемогти. Це вселяє віру в молоде покоління, яке не боїться швидких змін, готове до подолання життєвих перешкод, легко сприймає цифровізаційні зміни в суспільстві.

Отже, запровадження компенсаторної освіти стане суттєвим кроком до поліпшення якості освіти: підвищить мотивацію учнів до самооцінювання освітніх результатів та самоосвіти, а в учителів – інтерес до розробки й використання інноваційних технологій, створення індивідуальних освітніх траєкторій з метою компенсувати освітні втрати учнів та встановити рівновагу психолого-емоційного стану в освітньому середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 № 289 “Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти”. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-ocinyuvannya-navchalnih-dosyagnen-uchniv-5-6-klasiv-yaki-zdobuvayut-osvitu-vidpovidno-do-novogo-derzhavnogo-standartu-bazovoyi-serednoyi-osviti>

I. А. Тищенко,

методист відділу координації професійного розвитку працівників закладів професійно-технічної та фахової передвищої освіти комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

ВІРТУАЛЬНА АКАДЕМІЯ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЯК ОДНА ІЗ КЛЮЧОВИХ ФОРМ КОМПЕНСАТОРНОЇ ОСВІТИ

Повномасштабна війна, розв'язана росією проти України, спричинила багато викликів для освітянської спільноти України. Через постійні ракетні обстріли та за відсутності бомбосховищ переважна більшість шкіл навчають дітей дистанційно. Це все ускладнює процес навчання, призводить до тяжких наслідків для середньої освіти в Україні. Учні зазнають освітніх втрат через постійний стрес і повітряні тривоги.

Освітні втрати нині розуміються як прогалини у знаннях і навичках, які виникають в учнівства під час освітнього процесу у порівнянні зі стандартами освіти та очікуваними результатами навчальних здобутків. Вони можуть бути спричинені як індивідуальними, так і структурними чинниками, зокрема масштабними

надзвичайними ситуаціями, вплив яких накладається на системні нерівності та вразливості [1].

Здобувачі освіти, які навчалися дистанційно чи в змішаному форматі під час вимкнення світла, могли пропускати уроки. Вчителі в цей час не мали змоги якісно і вчасно донести до школярів навчальний матеріал. Ці освітні втрати, які мають тенденцію накопичуватися, сьогодні досить складно обрахувати, проте уже зараз потрібно планувати стратегії їхньої компенсації.

«Умови повномасштабної війни передовсім негативно впливають на загальний психолого-емоційний стан учнів, а це натомість спричиняє зниження мотивації дітей. Учителі вже зауважують, що погіршуються навчальні результати учнів з математики, іноземних